

Історичні методи навчання іноземних мов

ПЛАН

1. Перекладні методи.
2. Прямий метод.
3. Метод Г.Пальмера.
4. Метод М.Уеста.
5. Аудіо-лінгвальний і аудіо-візуальний методи.
6. Сучасні тенденції навчання ІМ.

ПЕРЕКЛАДНІ МЕТОДИ

Виникли як способи викладання класичних мов (латинської)

- Граматико-перекладний
- Текстуально-перекладний

Граматико-перекладний метод

- Існував у школах Європи та Росії понад 2 сторіччя (до 30-х рр. XIX ст.)
- Загальноосвітня ціль навчання ІМ – розвиток логічного мислення за допомогою граматичних вправ (ототожнення граматики з логікою)

Граматико-перекладний метод

- Зміст текстів не повинен приваблювати учнів, текст – це лише ілюстрація до граматики.
- Необхідно вивчати правила мови і будувати речення за цими правилами.

Принципи граматико-перекладного методу

- в основі навчання писемне мовлення
- головним є граматика. Вона визначає курс навчання і відбір лексики
- буквальний переклад і механічне заучування напам'ять
- слова потрібні для ілюстрації ГС, їх слід заучувати поза контекстом

Послідовність вивчення ІМ

- учні заучують граматичне правило, слова, їх переклад
- переклад речень з рідної на ІМ

- 30-40 рр. XIX ст. потреба в оволодінні усним мовленням стає все більш відчутною. З'являються навчальні посібники.
- Граматико-перекладний метод не може задовольнити нові потреби.

Текстуально-перекладний метод

- Основна ціль вивчення ІМ загальноосвітня (загальний розумовий розвиток учнів)
- Основна увага – читанню текстів (оригінальні художні твори Лафонтена, Диккенса, Шиллера)

Принципи текстуально-перекладного методу

- розмовна мова – відхилення від норми. Існує писемна норма
- навчати на зв'язних оригінальних текстах
- аналіз текстів
- дослівний переклад
- механічне заучування з опорою на переклад

Спільні риси перекладних методів

- Засновані на спільних лінгвістичних концепціях – на ідеї існування загальної граматики і на уявленні про мову, як логічну категорію, яка не розвивається

Відмінні риси перекладних методів

Граматико-перекладний метод

- на позиціях формальної освіти
- в основі граматика

Текстуально-перекладний

- загальний розумовий розвиток
- робота над текстом
- граматика вивчалась у зв'язку з текстом

Значення перекладних методів

- створили передумови для порівняльного методу
- створили передумови методики навчання рецептивного мовлення (читання)

Передумови виникнення прямого методу

- бурхливий розвиток промисловості, торгівлі між різними країнами, колоніальна експансія створюють потребу в людях, які володіють ІМ практично, тобто вміють говорити, писати, читати ІМ, здатні вступати в контакти з іноземцями
- у 80-х рр. ХІХ ст. відбулася реформа навчання ІМ

Прямий метод

- прямий, натуральний, природний
- ціль – практичне оволодіння ІМ
- об'єкт навчання – жива ІМ. Залучалися дані мовознавства і психології
- на перший план висувається усне мовлення

Прямий метод

- учні повинні вчитися мислити ІМ, обминаючи рідну
- повністю усунути рідну мову із викладання ІМ
- викладання лише іноземною мовою
- різні засоби наочності для безперекладного розкриття значень

Прямий метод

- лексика вивчалась у контексті (багатозначність)
- імітація звуків, роз'яснення способу артикуляції
- мова складається не з слів, а з речень

Послідовність навчання за прямим методом

- учитель демонструє малюнки і називає їх за допомогою речень ІМ: “Це книга”
- учні повторюють поодинці, потім хором
- після вивчення 10 речень пропонується запитання: “Що це?” Далі речення про колір, місцезнаходження предметів, і запитання про це.

Послідовність навчання за прямим методом

- подається зв'язний опис малюнків. Учні повторюють його за вчителем
- одномовні вправи над текстом, перифраз
- діалог, розповідь з вживанням вивченого матеріалу

Недоліки прямого методу

- неправильне розуміння співвідношення мови і мислення. Основні категорії мислення однакові
- усунення рідної мови
- перебільшення ролі індукції (самостійного виведення правил)
- надмірне перебільшення ролі навичок усного мовлення у порівнянні з іншими видами МД

Позитивні риси прямого методу

- в основі навчання жива мова
- значення вимови
- засоби наочності
- розроблено велику кількість одномовних вправ

Неопрямі методи навчання

- 30 рр. ХХ ст.
- Репродуктивне оволодіння мовою (Г. Пальмер)
- Рецептивне оволодіння мовою (М.Уест)

Метод Г. Пальмера

- англ. методист, автор понад 50 теоретичних робіт, підручників, присвячених навчанню англ. мови
- основні прийоми навчання – наслідування і заучування напам'ять
- тривалість курсу від 2,5 до 6,5 років

Метод Г. Пальмера

3 ступеня навчання:

Первісний – півроку

Проміжний – від 1 до 3-х років

Просунутий – від 1 до 3-х років

Первісний ступінь

- навчити розуміти ІМ на слух шляхом **підсвідомого сприймання** іншомовного мовлення
- дати учням мінімум теоретичних знань з фонетики, граматики, семантики

Проміжний ступінь

- навчитися розуміти більшу частину того, що читають і сприймають на слух
- навчитися говорити, використовуючи 75% мовного матеріалу, який міститься у повсякденному мовленні носія мови

Просунутий ступінь

- зменшується значення методиста-вчителя. Цей ступінь сам про себе потурбується
- підсвідома робота поєднується з усвідомленням мовних фактів
- учні повинні вміти читати тексти різних жанрів, писати невеликі твори, вести бесіду з іноземцями.

Заслуги Пальмера

- першим ставить питання про **науковий відбір словника** (строго відібраний для початкового і середнього ступенів) та стихійний для просунутого рівня)
- рекомендує **основні принципи відбору:**
  - частотність
  - структурна сполучуваність
  - конкретність

Заслуги Пальмера

- підсвідомий спосіб засвоєння мови аналогічно засвоєнню рідної мови

Метод М.Уеста

- 30-40 рр. ХХ ст.
- вивчення ІМ шляхом читання
- цілі навчання – педагогічні й політичні. Англ. мова єдина, що може претендувати на значення світової.
- повне оволодіння мовою доступне лише обдарованим дітям, менш обдарованих навчити лише ознайомлювального читання англ. книжок, періодичної преси

Метод М.Уеста

- Повний курс навчання 7 років (3-9 класи)
- Перевага рецептивним формам оволодіння мовою:
  - вони є первинними
  - розуміння завжди передує вмінню сказати
  - читання є легшим, ніж говоріння
  - відсутні різні варіанти вимови
  - можливість перечитувати

Метод М.Уеста

- 2 типи читання:
  - **вивчаюче** (виключає із навчання)
  - **пошукове** (вільне, швидке). Слід розвивати із самого початку.
  - інтуїтивне розуміння тексту, здогадка про значення граматичних форм з контексту без узагальнень

Заслуги М.Уеста

- **тексти** інформативні, цікаві для учнів
- надав текстам **самостійного значення**
- **кількісний аспект** читання (не менше 1000 сторінок на курс навчання)

Аудіо-лінгвальний метод

- 2-га світова війна, Ч.Фріз, Р.Ладо (інтенсивна програма вивчення ІМ)
- Мета – протягом короткого проміжку часу дати учням практичні навички володіння розмовною англ. мовою (як іноземною)

Основні положення

- Розвивати практичні вміння спілкування – аудіювання, говоріння
- Використовувати типові способи вираження думок і говорити у природному темпі (зразок природного аутентичного мовлення)
- Одиниця навчання не слово, а речення. Відтворення цілісних речень

Основні положення

- **Грамматика** вивчається у вигляді моделей. Заучування напам'ять зразків, вправи на підстановку, трансформацію. Потім граматичне осмислення.
- Ситуативні вправи

Аудіо-візуальний метод

- Виник у Франції. Для навчання дорослих.
- Новий матеріал сприймається лише на слух, значення розкривається за допомогою наочності

Основні положення

- Матеріал для навчання – розмовна мова в діалогічній формі (а не літературні тексти)
- Основа навчання – усне мовлення
- Новий матеріал сприймається лише на слух
- Семантизація за допомогою наочності
- Наслідування, заучування напам'ять побудова мовних зразків за аналогією

Недоліки аудіо-візуального методу

- Доцільний в межах туристської тематики, а не в шкільних умовах
- Матеріал не отримує теоретичного осмислення
- Механічно завчені зразки швидко забуваються, не можуть бути основою для побудови власних висловлювань

Недоліки аудіо-візуального методу

- Позбавлений освітнього значення, заснований на імітації, аналогії
- Має всі недоліки прямого методу

Сучасні тенденції навчання ІМ

- Комунікативний метод навчання

Дякуємо за увагу!